

részére

Donáti u. 35-45.

1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	14 / 1235 - 0 / 2014
Érkezett:	2014 JÚL 04.
Példány:	3
Melléklet:	2 db
Bírói írás	hu

Debreceni Közigazgatási és
 Munkügyi Bíróság
 Az ügyirat
 Dátum: 2014 JUN 20.
 Példány: Melléklet: 34. db

1 ab B'nd'a'gi alla

[illegible]

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pont-, valamint az Abtv. 27. §-ában biztosított hatáskörében eljárva állapítsa meg a Kúria **Mfv. I. 10.446/2013/6.** számú jogerős ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (7) bekezdését.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés(ek), bírói döntések megnevezése, a határidő-számításhoz szükséges adatok közlése (a jogerős ítélet kézhezvételének időpontja stb.):

A Kúria **Mfv. I. 10.446/2013/6.** számú jogerős ítélete, melyet 2014. május 5. napján vettem kézhez.

2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdés: Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

Alaptörvény R) cikk (2) bekezdés: az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés: mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.

L

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés: mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés: mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, bírói döntés esetén a pertörténet röviden, az ügyben hozott bírói döntések stb.):

A Kúria előtt az Mfv. I. 10.446/2013. számon folyamatban volt perben, a Kúria a 6. sorszámú ítéletében hatályon kívül helyezte a Debreceni Törvényszék 2. Mf. 20.195/2013. számú ítéletét és helybenhagyta a Debreceni Munkaügyi Bíróság 1. M. 1084/2010/24. számú ítéletét.

2006 óta dolgoztam a [REDACTED] létrehozásán, majd ugyanezen év júliusától a szolgálat országos kiépítésén és működtetésének megszervezésén. 2008. július 14. napján a [REDACTED] munkaszerződést kötöttem határozatlan időtartamra, koordinátori munkakörre. Ez a szerződés akként került módosításra, hogy a munkaköröm 2009. január 1-től [REDACTED] intézményvezetőjére változott, a munkáltatói jogokat [REDACTED] gyakorolta.

A [REDACTED] határozatával 2009. január 1. napjától határozott három éves időtartamra nevezett ki a [REDACTED] intézményvezetőjévé. Ezen iratot [REDACTED] püspök, a zsinat lelkészi elnöke és [REDACTED] főgondnok a zsinat világi elnöke írták alá.

A [REDACTED] alkotmányáról és kormányzatáról szóló 1994. évi II. egyházi törvény és a [REDACTED] szóló 2000. évi II. egyházi törvény értelmében a [REDACTED] az egyházon belül működő önálló jogi személy. [REDACTED] alapító okiratának 9. és 14. pontja értelmében az intézmény nem önálló jogi személy, annak vezetőjét [REDACTED] nevezi ki határozott időre. Az Elnökség lelkészi és világi elnökből áll. A perbeli időszakban Dr. [REDACTED] püspök töltötte be a lelkészi elnöki, míg [REDACTED] világi elnöki tisztséget.

2010. július 22. napján találkozót kezdeményeztem a püspök úrral, hogy a munkahelyi problémákat megvitathassuk. A püspök úr még aznap fogadott és ekkor azt közölte velem, hogy közös megegyezéssel kezdeményezi a munkaviszonyom megszüntetését, illetve intézményvezetői megbízásomat visszavonja.

A megbeszélésen jeleztem, hogy én a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése helyett, azt szeretném, ha a munkáltató vizsgálatot folytatna le velem szemben a hiányosságok megállapítása érdekében. A püspök úr kérése volt az, hogy még aznap zárjuk le a jogviszonyomat, mert a közös megegyezéssel ajánlata csak arra az egy napra vonatkozik. Az okirat aláírását követően – az aláíráskor is jelen lévő – [REDACTED] és két biztonsági őr kíséretében kellett a munkavégzési helyemre visszamennem, akik a munkakör átadás-átvételekor végig jelen voltak.

Az elsőfokú bíróság előtt elsődlegesen a közös megegyezéssel megszüntetésről szóló okirat alaki hibájára hivatkozva kértem az érvénytelenség megállapítását, tekintettel arra, hogy a [REDACTED] Elnökségének a nevében az alapító okirat 14. pontja szerint mindig két személy együttesen gyakorolja az aláírási jogot, míg a perbeli esetben [REDACTED] egyedül járt el, így az intézményvezetői megbízásom semmis, mert az nem a jogosulttól származik.

Másodlagosan arra hivatkoztam, hogy az okirat azért érvénytelen, mert azt kényszer, fenyegetés hatására írtam alá.

Az I. fokú Bíróság keresetemet elutasította, mert álláspontja szerint [REDACTED] egy személyben is jogosult volt a jognyilatkozat megtételére, illetve a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a közös megegyezésre vonatkozó akaratnyilatkozatomat sikerrel megtámadni nem tudtam.

Fellebbezésem indokolásaként előadtam, hogy az elsőfokú ítélet indokolása a lefolytatott bizonyítási eljárás során felmerült ellentmondásokat nem oldja fel, több esetben iratellenes illetve nem bizonyított megállapításokat tartalmaz. A perrel érintett időszakban a munkáltatói jogokat – a kinevezés és a felmentés kivételével – felettem [REDACTED] gyakorolta, tekintettel arra, hogy a munkaköröm a [REDACTED] intézményvezetője volt. Az intézmény alapító okiratának 14. pontja értelmében az intézmény vezetőjét a [REDACTED] nevezi ki, határozott időre. Ebből levezethető, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlójaként feltüntetett [REDACTED] nem volt jogosult a munkaviszonyom megszüntetése körében eljárni.

[REDACTED] püspök úr aláírása a megszüntető okiraton, nem bír relevanciával, ugyanis egyrészt nem munkáltatói minőségében van megjelölve, másrészt a fent hivatkozott alapító okirat alapján a [REDACTED] elnöksége gyakorolja az intézményvezetők felett a kinevezési jogot. Álláspontom szerint nem nyert bizonyítást az ítélet azon megállapítása, miszerint [REDACTED] egyedül volt jogosult képviselőként eljárni, tekintettel arra, hogy ez a [REDACTED] belső jogi szabályozásával ellentétes. Fentiekre figyelemmel megállapítható, hogy a közös megegyezéssel történő munkaviszony megszüntetéséről szóló okirat alaki hibában szenved, ugyanis az nem a jogosulttól származik, így az semmis.

A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította a 2010. július 22. napján kötött munkaviszony megszüntetése közös megegyezéssel megállapodás

érvénytelenségét. A törvényszék ítéletének indokolása szerint, a munkaviszonyom vonatkozásában a munkáltatói jogokat a [REDACTED] [REDACTED] gyakorolta. [REDACTED] [REDACTED] csak az egyéb munkáltatói jogokat gyakorolta, melybe a munkaviszony megszüntetése nem tartozott bele. A [REDACTED] [REDACTED] a vezetői megbízás visszavonására határozatot kellett volna hozni, mint ahogy az a kinevezéseknél is megtörtént. Miután a visszavonás kérdésében a [REDACTED] [REDACTED] dönthetett és az elnökség pedig két tagból áll, így a visszavonó határozat meghozatalára egy személyben [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] nem volt jogosult. E mellett a jogviszonyt megszüntető nyilatkozat tartalmilag [REDACTED] [REDACTED] – az egyéb munkáltatói jogkört gyakorlótól – származik, akinek jogköre nem terjedt ki a munkaviszony megszüntetésére. Mindebből következően a törvényszék megállapította, hogy a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó nyilatkozat nem az arra jogosulttól származik, így a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó megállapodás érvénytelen.

A törvényszéknek ebből következően – elfoglalt jogi álláspontja miatt – érdemben nem kellett vizsgálnia a közös megegyezéssel jogviszony megszüntetésre vonatkozó okirat érvénytelensége körében tett kényszerrel, fenyegetéssel kapcsolatos előadásomat.

A törvényszék jogerős ítélete ellen alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet.

Felülvizsgálati ellenkérelmemben elsődlegesen kértem, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet utasítsa el, tekintettel arra, hogy az alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása nem lehetséges, mert olyan jogszabályhelyre hivatkozik, amely a perrel érintett időszakban nem volt hatályban.

Ellenkérelmem indokolásában előadtam, hogy a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 272. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni – a jogszabálysértés és a megsértet jogszabályhely megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

A felülvizsgálati kérelem a 2011. évi CCVI. törvény 10. § (1) és (3) bekezdésben foglaltak megsértését panaszolja.

Megállapítható, hogy a perrel érintett jogviszony megszüntetése 2010. július 22. napján történt. A perbeli időszakban tehát a 2011. évi CCVI. törvény nem volt hatályban, tekintettel arra, hogy a rendelkezések 2012. január 1. napjától hatályosak. Ebből következően az alperes által panaszolt jogszabálysértést a Törvényszék el sem követhette, ilyen módon álláspontom szerint a Pp. 272. § (3) bekezdése sem alkalmazható, különös tekintettel arra, hogy az alperes tartalmilag is a később hatályba lépő jogszabályi rendelkezésekre hivatkozik, ebből következően a Kúriának a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 273. § (1) bekezdése alapján el kellett volna utasítania.

A téves jogszabályi hivatkozás ellenére a Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben vizsgálta, melynek eredményeként a Debreceni Törvényszék 2. Mf. 20.195/2013/3. ítéletét hatályon kívül helyezte és a Debreceni Munkaügyi Bíróság 1. M. 1084/2010./24. számú ítéletét helybenhagyta.

4. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogot – szemben az Alkotmánnyal – expressis verbis tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges. Az Alkotmánybíróság az egyes hatásköreiben eljárva alkotmány-értelmezést végez, akkor is, ha ez nem elvont, mint az Abtv. 38. § (1) bekezdése szerinti hatáskörben, hanem jogszabály vagy bírói döntés vizsgálatához kapcsolódik. Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak. Az előző Alkotmányon alapuló alkotmánybírói döntésekben kifejtett elvi jelentőségű megállapítások értelemszerűen irányadók az Alaptörvényt értelmező alkotmánybírói döntésekben is. [22/2012. (V. 11.) AB határozat]

Az Alaptörvény 4. módosítását követően az AB 13/2013. (VI.17.) számú határozata a következőképpen rendezi a korábbi döntések alapulvételének lehetőségét: „A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése.”

Ebben a körben megállapítható, hogy a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény a tisztességes eljárás követelményét explicit módon nem nevesítette, de tartalma megtalálható volt az alapvető jogok és kötelességek között, az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében, ahol az „igazságos tárgyalás” követelménye a tisztességes eljáráshoz való jog kifejeződését is jelentette egyben.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalata össze. Az ABH.-ban rögzített megállapításokat utóbb több határozat [14/2002. (III. 20) AB határozat, ABH 2002, 101, 108., 15/2002. (III.29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118-120., 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] is megerősítette. Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Az AB

határozataiban utalt arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. [14/2004. (V.7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.; 1/2008. (I. 11.) AB határozat, ABK 2008. január, 4, 10.]

A tisztességes eljáráshoz való jog tehát – az Alkotmány 57. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó Alkotmánybírósági határozatok értelmében – egy olyan gyűjtő fogalom, amely azokat az elvárásokat jeleníti meg, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy az ítéletekhez vezető eljárásokat tisztességesen folytassák le, és azok az alapvető jogok szemszögéből vizsgálva megfelelőnek minősüljenek.

A 39/1997. (VII.1.) AB határozat arra a követelményre is rámutatott, hogy a fair eljárásnak lehetővé kell tennie a jogszerűség érdemi érvényesülését, a hatékony jogvédelem alkalmazását. (ABH 1997. 263, 272.) Álláspontom szerint a Kúria a Pp. szabályainak és visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának megszegésével megsértette a 39/1997. (VII.1.) AB határozatban foglaltakat és ezzel együtt, a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvényben biztosított jogot, valamint a jogállamiság és jogbiztonság követelményét.

A bírói gyakorlat alapján a tisztességes eljáráshoz való jog követelménye olyan jogalkalmazói eljárást foglal magában, amely a jogállam értékrendjének megfelelő, a demokratikus alkotmányfejlődés során kikristályosodott alapelvek és szabályok alapján zajlik. Ez minden eljárásra vonatkozik, amely az állam jogalkalmazói tevékenységével kapcsolatos. A perek tisztességes lefolytatásához és a tisztességes eljáráshoz való jog a polgári eljárásjog kontextusában azt jelenti, hogy a bírósági eljárás minden mozzanatában meg kell, hogy feleljen a Pp.-ben foglalt alapvető rendelkezéseknek, és biztosítania kell az alapelvek maradéktalan érvényesülését, garantálnia kell azt, hogy a jogviták eldöntésének a rendje tisztességes legyen.

Az ítélet indokolása a következőt rögzíti:

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében. A jogszabály téves megjelölése miatt a felülvizsgálati kérelem nem volt elutasítható.

A Pp. 272. § (3) bekezdése szerint, ha a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történik hivatkozás a jogszabálysértés tényére, de a megsértett jogszabályhely megjelölése téves, ezen okból a felülvizsgálati kérelem nem utasítható el.

A Kúria azzal sértette meg – a saját maga által is hivatkozott jogszabályhely mellett – az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy nem értékelte azt a tényt, hogy az alperesi felülvizsgálati kérelem nem csak a jogszabályhelyet jelölte meg tévesen, hanem a jogszabályhely téves megjelölése mellett érdemben is a perrel érintett időszakban még hatályba nem lépett rendelkezések megsértésére hivatkozik olyanként, ami a felülvizsgálati eljárás lefolytatására alapot ad.

A Pp. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse.

A Pp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van.

A Pp. 2. § (4) bekezdése szerint a bíróság e törvény alkalmazása során annak rendelkezéseit, csak az ebben a fejezetben meghatározott alapelvekkel összhangban értelmezheti.

Ezen szabályokból kitűnik, hogy Pp. megteremti a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog érvényesüléséhez szükséges feltételeket, azonban ha ezeket a szabályokat a bíróság áttöri, az álláspontom szerint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése mellett a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is jelenti.

Az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdése szerint Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

Magyarország a 2007. évi CLXVIII. törvény kihirdetésével elfogadta a Lisszaboni szerződést. Az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkének (1) bekezdése rögzíti, hogy „az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájának [...] szövegében foglalt jogokat, szabadságokat és elveket; e Charta ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”. Ezért a Charta az EU elsődleges joganyaga részét képezi, így módon a másodlagos uniós joganyag és a nemzeti intézkedések megfeleltetése vizsgálatának egyik szempontjává vált.

Magyarország az 1993. évi XXXI. törvény kihirdetésével elfogadta az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet.

A Charta 47. cikke, illetve az EJE. 6. cikkének 1. pontja egyaránt biztosítja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A Kúria határozata tehát az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdésére tekintettel sérti a Magyarország által vállalt nemzetközi kötelezettségeket is.

Ezen a ponton szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában elvi jelentőséggel erősítette meg, hogy „[e]gyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.”

A 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 2. § (2) bekezdése szerint jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. Azzal hogy a Kúria a tartalmilag is a később hatályba lépő jogszabályi

rendelkezésekre hivatkozó alperesi érvelést érdemben vizsgálta és megállapította annak alaposágát, álláspontom szerint sérült a Jat. hivatkozott rendelkezése és ezzel együtt az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése is. Az R) cikk (2) bekezdése szerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. Az Alaptörvény ezen a ponton általános alanyt használ. A „mindenkire kötelező” kitétel kizárólag azt jelentheti, hogy az állami szervek is kötelesek eljárásuk során a jogszabályok maradéktalan megtartására. Különösen igaz ez figyelemmel az Alkotmánybíróság 9/1992 (I. 30.) AB határozatában foglalt azon megállapításra, hogy az anyagi igazságosság jogállami követelménye a jogbiztonságot szolgáló intézményeken és garanciákon belül maradvá válósulhat meg. A Kúria – tekintettel a legfőbb bírói fórum minőségére – kétséget kizáróan olyan intézmény, amelynek a jogbiztonság kialakításában – figyelemmel ítéleteinek a joggyakorlatban megvalósuló precedens jellegére – kiemelkedő szerepe van.

Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Azzal hogy a Kúria a perrel érintett időszakban még hatályban nem lévő jogszabályi rendelkezésre alapított érvelést elfogadta egyrészt az eljárás egészét vizsgálva megállapítható, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog komplex követelményét megsértette, másrészt visszamenőleges hatállyal alkalmazott jogszabályt, amely a jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményének megsértését is jelenti egyben.

A 34/1991. (VI. 15.) AB határozatban az Alkotmánybíróság – a határozat meghozatalának idején hatályban volt 1987. évi XI. törvénynek a jelenleg hatályos 2010. évi CXXX. törvénnyel megegyező szabályával összefüggésben – rögzítette, hogy noha a Jat. nem alkotmányerejű törvény, az AB a Jat. 12. § (2) [2010. évi CXXX. tv. 2. § (2)] bekezdésében foglaltakat alkotmányos jellegű szabálynak tekinti gyakorlatában, és alkotmányértést állapít meg, ha a Jat. szabályainak megsértése egyben alkotmányi alapelvbe, illetve rendelkezésbe is ütközik.

Az Alkotmánybíróság a 15/2002. (III. 29.) határozatában rögzítette, hogy nincs olyan szükségesség, amely miatt a tárgyalás „tisztességes” voltát arányosan ugyan de korlátozni lehetne. Ebből pedig az következik, hogy nincs olyan a tisztességes eljárás elvével összeegyeztethető, a jogállamiság kritériumainak megfelelő alkotmányos érdek, amely indokolná a Pp. 272. § (3) bekezdésének a Kúria által alkalmazott értelmezését, vagyis a Pp. 272. § (3) bekezdésének alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvényellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata.

Megjegyzendő, hogy a Kúria határozatában a jogszabályhely értelmezésének kielégítő indokát sem adja, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indokolási kötelezettség megsértése által is megvalósult. Az indokolási kötelezettséggel összefüggésben a 7/2013. (III. 1.) AB határozat rögzíti, hogy az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az Alkotmánybíróság ugyanezen határozatában hivatkozik az Emberi Jogok Európai Bírósága által követett ítélkezési gyakorlatra is, mely szerint a Bíróság elvi élel mondta

ki, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot.

A Kúria határozata a fent előadottak mellett sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését is, tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárásban kereseti igényemet két ágon terjesztettem elő. Elsődlegesen kértem annak megállapítását, hogy a jognyilatkozat nem a jogosulttól származik, míg másodlagosan a közös megegyezéses jogviszony megszüntetésre vonatkozó iratot arra tekintettel támadtam, hogy azt kényszer, fenyegetés hatására írtam alá.

Megállapítható, hogy a törvényszék – az elfoglalt jogi álláspontjára tekintettel – a másodlagos kereseti kérelmet – és a fellebbezésben ezzel összefüggésben előadott indokaimat – érdemben nem vizsgálta. Ezen a ponton tehát a Kúria azzal sértette meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését, hogy a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában nem biztosította a kétfokú eljárás lehetőségét és ezzel a jogorvoslathoz való jogot.

Álláspontom szerint a Kúria ebben a körben – az alperes felülvizsgálati kérelmének helyt adva – akkor járt volna el jogszerűen, amennyiben a törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezi és kötelezi a törvényszéket a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában az eljárás lefolytatására.

Mindez a 3064/2014. (III. 26.) AB határozatban foglaltakra tekintettel, a Legfelsőbb Bíróság (a Kúria jogelődje) gyakorlatából is következik: amikor például a másodfokú bíróság jogszabályi rendelkezés hiányában szűkítette a fogyatékos cselekvőképességű fél jognyilatkozatának semmissége megállapítására jogosult alanyok körét, a Legfelsőbb Bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot a „téves jogi álláspontja folytán érdemben el nem bírált fellebbezés elbírálása érdekében új eljárásra és új határozat hozatalára utasította” (1020/2004. számú polgári elvi határozat). Amikor a másodfokú bíróság a jognyilatkozatok pótlásával összefüggésben elfoglalt „téves álláspontja következtében nem foglalkozott érdemben az alperesek fellebbezésével”, a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította, mivel „e hiány (...) a felülvizsgálati eljárás során nem pótolható” (BH2004. 139). A Legfelsőbb Bíróság szerint továbbá a másodfokon eljáró bíróság az ügy érdemi elbírálására is kiható súlyos eljárási jogszabálysértést követett el (ami miatt a felülvizsgálati kérelmek érdemben nem voltak elbírálhatóak), amikor kizárólag az egyik alperes által előterjesztett fellebbezést bírálta el, a másik alperes fellebbezéséről azonban nem döntött. Az ügyben a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és kimondta, hogy a megismételt eljárásban az el nem bíralt fellebbezésről is döntení kell (Pfv. VI. 20.550/2010/10.).

Az ítélkezési gyakorlat tehát ebben a körben egyértelmű: amennyiben a Kúria a másodfokon eljáró bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és olyan eset áll fenn, hogy a másodfokon eljáró bírói fórum – téves jogi álláspontja miatt – nem vizsgált valamely

fellebbezési kérelmet, úgy az eljárást meg kell ismételni és az el nem bírált fellebbezésről is dönteni szükséges. Az Alkotmánybíróság a 3064/2014. (III. 26.) AB határozatban a jelen indítvány tárgyával analóg esetben a jogorvoslathoz való alkotmányos jog sérelmét állapította meg, akként hogy az alapjogsérelem a másodfokú döntés hiányában ölt testet.

5. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva:

Tekintettel arra, hogy a jogsértést felülvizsgálati eljárás keretében a Kúria követte el, további jogorvoslati lehetőség nem biztosított.

6. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben:

Nyilatkozom, hogy perújítás kezdeményezésére nem került sor.

Kelt: Debrecen, 2014. június 19.

Tisztelettel:

Mellékletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás
2. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról

